

Den 27. februar 1971 avgikk advokat *K. Ludvig Endresen* ved døden. Han var født i Kristiansand 8. juli 1884, og det ble i Stiftsstadens han fikk sitt virke.

Endresen var en typisk «gadas gutt» med en følsom innstilling overfor byens tradisjoner, utvikling og fremtid. Han var elev ved Kristiansand Katedralskole, hvor han tok artium i 1903. Det var også denne skolen han hadde sterkest i sine tanker, da han i november 1968 innsatte advokat Guttorm Stray som testamentfullbyrder, og som sin siste vilje bestemte at avkastningen av en del av hans formue, i dag ca. 800.000 kroner, skulle tilfalle evnerike verdige elever som hadde tatt examen artium ved Katedral-skolen, som hjelp til deres videre studier enten i Norge eller utlandet.

K. Ludvig Endresen tilhørte en kjent Kristiansands-familie. Hans far var C. L. Endresen, som var en dyktig reder, forretningsmann, jernvarehandler, innehaver av foto-atelier og tobakks-spinneri. Hans hjem var i Skippergaten 13, hvor han også hadde sitt kontor og forretning. Ved dyktighet, forsiktighet og en sjelden påpasselighet bygde han opp sin økonomi.

K. Ludvig Endresen fulgte ikke i sin fars fot-spor som reder og forretningsmann, men gikk den akademiske veien.

På Katedralskolen var han en flittig og interessert elev uten å briljere. Han fant seg vel til rette i Iduns haller, men holdt seg borte fra viktige tillitsverv, noe som også preget hans fred senere i livet. I april 1914 sees han å ha holdt foredrag i Idun om sjakkspillet. Han oppfordret da styret til å danne et sjakklag innen skolen, men det ble nektet av rektor, som selv var en bra sjakkspiller.

I 1918 tok Endresen juridikum, etter at han i studietiden også hadde gjennomgått Jens Langfeldts Handelsskole. Han slo seg ned som advokat i hjembyen, men det var ingen stor forretning han drev. Som jurist vil han være mest kjent for sin konsulentvirksomhet for forretnings- og privatmenn. Et par år var han innom Kristiansand politikammer som fullmektig, men klimaet i påtalemyndighetens verden var i grunnen ikke noe særlig for ham. I de hektiske mellomkrigsår, da banker og forretningsfolk kom i ubalanse, fikk han litt av hvert å stå i. Hans egen og familiens økonomi ble heldigvis ikke særlig rammet; men da Den Søndenfjeldske Privatbank måtte innstille, kom han med i avviklingsstyret, og senere var han med i stiftelsen av Kristiansands og Oplands Privatbank A/S, en bank som han alltid senere holdt seg til. I flere år var han medlem av Christianssands Kunstforening.

Endresen var meget kunstinteressert og en flittig gjest i vår lokale forening. Han tegnet godt, var en tid på malerskole i Kristiania og tok undervisning av en hjemlig kunstner. Det ble atskillige landskapsmalerier og protretter fra hans hånd. Stadig tok han turer oppover Setesdalen, og staffeli og malersaker var alltid med. Ofte holdt han til hos bonde Kjetil Haslemo i Bykle. På disse turene brukte han ofte sykkelen, og under mang en rast hadde han skisseboken fremme. Men helst ville han gjøre sine bilder ferdig ute i

naturen for å få lyset riktig frem. Hans skjønnhetssans for naturen var stor, og det hendte ikke sjelden at en samtale med ham ble avbrutt med at han kunne si: «Se de vakre farvene». Han elsket kunst i enhver form.

Endresen likte å farte omkring – helst alene. I sine yngre dager lokket også utlandet. Han tilbrakte lengre tid i Spania og mestret etter hvert sproget. Den store samling av Velázquez' malerier i Prado-museet i Madrid gjorde et voldsomt inntrykk på ham. Endresen var en tid ivrig opptatt med reisebrev til den lokale presse. Velskrevne og opplysende som de var, fikk de mange lesere. I flere år var han også en flittig deltager i avisdebatter om forhold som vedrørte hans by. Endresen ble anmodet om å stille seg til valg ved kommunevalg, men sa alltid nei. I Kristiansands Handelsstands Forening følte han seg hjemme og kunne ved forskjellige anledninger delta i debatter. I flere år var han foreningens sekretær og holdt god orden i papirene, noe man fikk godt innblikk i ved 100-års jubileet.

Med hans sterke nasjonale innstilling ble okkupasjonen og nektelsen av det fric ord en hard påkjenning for ham. Det varte da heller ikke lenge før tyskerne sendte ham til Grini, en tilværelse som varte fra 16. oktober 1942 til 7. april 1945.

Endresen var blandt stifterne av Kristiansands Rotaryklub og dens annen president. Han følte seg hjemme i denne kameratskapsflokk, og under en frisk debatt kunne han gjerne komme med det forløsende ord.

God helse hadde han til det siste, men turene til Setesdal ble etter hvert færre. Det ble derimot en daglig tur på Markens og Kongens gate, en sving ned til Klubben, hvor han følte seg hjemme blant aviser, tidsskrifter og et slag bridge med en kvartett som holdt lenge sammen.

Advokat Guttorm Stray, som hadde kjent Endresen i mange år og vel var den som stod ham nærmest, har fortalt at i alle de år de var sammen, lærte han Endresen å kjenne som den sjeldne og fine mann i all sin ferd, samtidig som han kunne ha bestemte meninger. «Jeg har aldri hørt ham si et nedsettende ord om sine medmennesker, og han kunne bli synlig irritert hvis han hørte andre gjøre det i hans nærvær. Det var ikke alltid så enkelt å forstå ham, men en ting la jeg merke til, Endresen følte seg aldri som eier av de store midler og goder som var tilflytt ham. Han var nærmest nøysom og følte seg mer som forvalter av midlene enn som eier,» sier Stray.

I sitt testamente gav Endresen uttrykk for sin medfølelse med de handicapede, de blinde og vanføre. Sitt innbo og løsøre overførte han til Vest-Agder fylkesmuseum. Han hadde gledet seg til å se dette på plass på museet, men dessverre fikk han ikke oppleve det.

Til Kongsgårdheimen avsatte han 100.000 kroner og et lignende beløp til Norges Blindforbund. Men det var sin kjære skole – Kristiansand Katedralskole – han først og fremst hadde i sine tanker. Først betenkte han den med 10.000 kroner som skulle brukes til innkjøp av et maleri til skolen. Hva der så måtte være igjen av hans formue, avsatte han til et legat som skulle bære navnet

ANDREAS OG K. LUDVIG ENDRESENS LEGAT.

Ole Dømmerud.